

Het verband tussen religie en de huiswerkmotivatie van jongeren

Bachelorscriptie

Naam: Corné van der Meulen

Onderwijsinstelling: Universiteit Utrecht

Faculteit: Sociale wetenschappen

Studentnummer: 3703967

Scriptiebegeleider: Sara Geven

2e beoordelaar: Anne-Rigt Poortman

Datum: 21 juni 2013

Inhoudsopgave

	<i>Blz.</i>
-Introductie	3
-Theorie;	6
- Religieuze ouders en sociaal kapitaal	8
- Religieus bezoek	9
- Waarde van religie	9
-Data	10
-Werkwijze	16
-Resultaten	17
-Conclusie en discussie	20
- Literatuurlijst	22

Samenvatting

Deze studie richt zich op de invloed van de individuele religie van jongeren op hun huiswerkmotivatie. Volgens de sociaal kapitaal theorie van Coleman (1988) krijgen jongeren vanuit religieuze gemeenschappen sociaal kapitaal overgedragen vanuit religieuze gemeenschappen in de vorm van normen. Deze normen gaan uit van een serieuze levenshouding en een gemotiveerde houding op school (Muller & Ellison, 2001). Hierom wordt verwacht dat religieuze jongeren een grotere huiswerkmotivatie zullen hebben dan niet religieuze jongeren. Tevens kan dit sociaal kapitaal overgedragen worden vanuit families waardoor verwacht wordt dat ook niet religieuze jongeren die wel religieuze ouders hebben een grotere huiswerkmotivatie zullen hebben dan niet religieuze jongeren die ook geen religieuze ouders hebben. Ook wordt verwacht dat religieuze jongeren een grotere huiswerkmotivatie hebben, naarmate zij vaker diensten in de kerk, tempel of moskee bezoeken of als zij meer waarde aan hun religie hechten. Aan de hand van data uit het Nationaal scholierenonderzoek 1996 is onderzocht of de verwachtingen konden worden bevestigd. Uit de resultaten blijkt dat religieuze jongeren inderdaad meer huiswerkmotivatie hebben dan niet religieuze jongeren. Niet religieuze jongeren die wel religieuze ouders hebben, hebben geen grotere huiswerkmotivatie dan niet religieuze jongeren zonder religieuze ouders. Tevens blijken gelovige jongeren die vaker de kerk bezoeken of meer waarde aan het geloof hechten een grotere huiswerkmotivatie te hebben dan religieuze jongeren die dit minder vaak doen.

Introductie

Onderzoek van socioloog Jaap Dronkers (2012) heeft uitgewezen dat in Noord-Brabant de beste scholen van Nederland staan. Op middelbare scholen op zowel vmbo, havo als vwo niveau halen leerlingen gemiddeld betere examenresultaten dan op middelbare scholen in andere provincies. Dronkers stelt dat scholen in deze regio zo goed presteren omdat veel Brabantse scholen een katholieke inslag hebben. Aanvullend hierop stelt onderwijssocioloog Marc Vermeulen (Volkskrant, 2012) dat katholieken al lange tijd een traditie kennen van het bestrijden van armoede. Om zo weinig mogelijk mensen in armoede te hoeven laten leven zette de katholieke gemeenschap een eigen schoolsysteem op. Dit schoolsysteem was in staat om kinderen klaar te stomen voor het werkzame leven, en hiermee een inkomen te kunnen laten genereren. Tevens stelt hij dat het katholicisme ertoe heeft geleid dat Brabantse scholen

minder snel geneigd zijn om mee te gaan met landelijke structuurveranderingen in het onderwijs. Vermeulen denkt dat een standvastige lijn hiermee kan leiden tot beter presterende scholen.

Volgens Dronkers en Vermeulen kan het beter presteren van katholieke scholen dus verklaard worden doordat de Katholieken een goed schoolsysteem hebben opgezet. Een andere mogelijke verklaring voor de goede prestaties van leerlingen op Brabantse scholen zou de individuele religie van leerlingen kunnen zijn.

Coleman (1988) laat in zijn sociaal kapitaal theorie zien dat mensen gedurende hun leven sociaal kapitaal opdoen. Sociaal kapitaal is kapitaal dat mensen door onderling contact overgedragen krijgen. Dit sociaal kapitaal kan worden overgedragen in de vorm normen. Vanuit religieuze gemeenschappen kunnen normen worden overgedragen op de leden van deze gemeenschap, die van invloed zullen zijn op hun levenshouding.

De meeste religieuze groepen leggen hun leden normen op (Muller & Ellison, 2001). Veel religieuze gemeenschappen brengen hun leden normen bij die stellen dat bij het leven een serieuze levenshouding past. Om deze reden vinden religieuze groepen het belangrijk dat jongeren doelen stellen om zichzelf te ontwikkelen en zichzelf nuttig maken in het leven. Een gemotiveerde houding op school past volgens de meeste religieuze groepen bij een positieve ontwikkeling van een kind (Glanville, 2008).

Volgens de sociaal kapitaal theorie (Coleman, 1988) kan de religie van jongeren bijdragen aan een grotere huiswerkmotivatie, omdat religieuze jongeren meer sociaal kapitaal hebben ontvangen op het gebied van religieuze normen dan niet religieuze jongeren. Eerder onderzoek in de Verenigde Staten heeft aangetoond dat de individuele religie van jongeren leidt tot betere schoolprestaties en een stabielere sociale omgeving (Brown en Gary, 1991; Coleman et al, 1988 ; Glanville, 2008; Jeynes, 1999). Katholieke waarden binnen een hechte gemeenschap zouden leerlingen aanstuwten tot betere schoolprestaties (Bryk et al, 1993). Ook in Nederland is een verband gevonden tussen de individuele religie van leerlingen en schoolprestaties (Dijkstra & Veenstra, 2000). De richting van het verband bleef hierbij echter onduidelijk.

Naast de religie van de respondent zelf zou de religie van de ouders ook mee kunnen spelen bij het verklaren van de huiswerkmotivatie van jongeren. Regnerus (2004) stelt dat ouders een sterke invloed hebben op de normen en waarden van een kind. Als de ouders van een kind religieus zijn, kan hij vanuit zijn familie alsnog religieus sociaal kapitaal in de vorm van normen ontvangen (Coleman, 1988). De invloed van religie op huiswerkmotivatie zou dus zelfs kunnen bestaan als de jongere zichzelf als niet religieus beschouwd. Naar de invloed

van niet religieuze kinderen met religieuze ouders huiswerkmotivatie is nog weinig onderzoek gedaan. Onderzoek in de Verenigde Staten heeft wel laten zien, dat als de ouders van een adolescent zichzelf als fundamentalistisch religieus beschouwen, dit juist ten koste kan gaan van de onderwijsprestaties van jongeren (Darnell & Sherkat, 1999).

Er bestaan verschillende dimensies van religieus zijn. Mensen die zichzelf als religieus beschouwen hoeven niet noodzakelijk de kerk te bezoeken of veel waarde aan hun religie te hechten. Als mensen regelmatig diensten in de kerk, moskee of tempel bezoeken, ontstaan er meer gelegenheden waarin zij sociaal kapitaal kunnen ontvangen (Glanville, 2008). In de Verenigde Staten is gebleken dat religieuze jongeren die vaker aan religieuze activiteiten deelnemen betere schoolprestaties behalen dan religieuze jongeren die minder vaak diensten bezoeken. (Glanville 2008; Regnerus, 2000).

Ook de waarde die iemand aan zijn religie hecht kan van invloed zijn op zijn motivatie om schooltaken uit te voeren. Als een individu meer waarde hecht aan de religie die hij aanhangt heeft hij een grotere kans om in zijn vriendengroep met andere religieuzen om te gaan die ook veel waarde hechten aan hun religie (Glanville, 2008; Verbrugge, 1977). Vooralsnog is er weinig onderzoek gedaan naar de relatie tussen de waarde die iemand aan zijn religie hecht, en zijn huiswerkmotivatie. Wel is er in de Verenigde Staten gevonden dat religieuze jongeren betere schoolresultaten behalen naarmate zij meer waarde hechten aan hun religie (Koubek, 1984).

In deze studie zullen wij onderzoeken of de individuele religie van jongeren in Nederland leidt tot een grotere huiswerkmotivatie. Tevens zal onderzocht worden of jongeren die zelf niet religieus zijn, maar wel religieuze ouders hebben een grotere huiswerkmotivatie hebben dan jongeren die niet religieus zijn en ook geen religieuze ouders hebben. Ook zal getest worden of religieuze jongeren een grotere huiswerkmotivatie hebben naarmate zij vaker diensten in de kerk, moskee of tempel bezoeken. Als laatste zal getest worden of religieuze jongeren een grotere huiswerkmotivatie hebben naarmate zij meer waarde aan hun religie hechten.

Deze studie moet een bijdrage leveren aan de tot dusver geschreven sociaal kapitaal literatuur in relatie tot het onderwijs. Waar eerder onderzoek voornamelijk in de Verenigde Staten plaatsvond, zal deze studie meten of er ook een positief effect van religie op schoolmotivatie in Nederland bestaat. Tevens is er in eerder onderzoek voornamelijk naar de relatie tussen religie en schoolprestaties gekeken. In dit onderzoek zal worden getest of er een relatie bestaat tussen de religie van jongeren en hun huiswerkmotivatie. Er is voor huiswerkmotivatie gekozen omdat er op basis van religieuze normen een directe relatie

verwacht kan worden van religie op huiswerkmotivatie (Muller & Ellison, 2001) .Ook kan deze studie nieuwe inzichten bieden in wat de rol is van religieuze ouders op de huiswerkmotivatie van hun kinderen.

De uitkomsten van deze studie kunnen een duidelijker beeld geven in hoeverre de individuele religie van jongeren, leidt tot een grotere huiswerkmotivatie. De uitkomsten kunnen hierom gebruikt worden in de educatieve sector om duidelijker inzicht te krijgen in hoe de schoolmotivatie van jongeren kan worden verklaard.

Om onze doelstellingen te kunnen onderzoeken is als hoofdvraag gesteld:

In hoeverre leidt de religie van jongeren tot een grotere huiswerkmotivatie?

Theorie:

De sociaal kapitaal theorie van Coleman (1988) stelt dat mensen sociaal kapitaal bezitten Dit sociaal kapitaal kan worden gezien als kapitaal dat een individu vanuit zijn sociale omgeving overgedragen krijgt. Een religieuze groep kan haar leden van sociaal kapitaal voorzien. Dit sociaal kapitaal bepaalt gedeeltelijk hoe een persoon zich in het leven zal gedragen.

Coleman (1988) onderscheidt drie vormen van sociaal kapitaal. De eerste vorm van sociaal kapitaal is wederkerigheid. Mensen doen sociaal kapitaal op door dingen voor elkaar te doen, en hiervoor een wederdienst te verwachten. Hierdoor ontstaat een netwerk aan uitstaande diensten en verplichtingen die individuen geneigd zijn na te leven. Ten tweede is informatie een vorm van sociaal kapitaal. Door onderlinge contacten wisselen personen informatie uit. Deze netwerken van uitwisseling leiden er toe dat individuen meer kennis opdoen en hierdoor andere afwegingen maken in hun gedragingen. Als laatste vorm spelen sociale normen en sancties een rol. Binnen een samenleving bestaan bepaalde normen over hoe een burger zich dient te gedragen. Als deze normen geschonden worden loopt de overtreder het risico hiervoor gestraft te worden. Deze straffen dragen er aan bij dat opgelegde normen ook nageleefd worden. Ook groeperingen binnen een samenleving kunnen hun eigen normen hanteren. Deze sociale normen worden door de leden van de groepering aan elkaar overgedragen. Hierdoor gaan leden van de groepering zich geneigd voelen om zich aan deze normen te houden, waarmee het houden aan deze normen beschouwd kan worden als onderdeel van het sociaal kapitaal van de leden.

Mensen zullen het sociaal kapitaal dat zij ontvangen inzetten tijdens hun leven. Hierbij valt te denken aan de schoolloopbaan of de arbeidscarrière van een persoon. De kennis en

normen die mensen hebben opgedaan als sociaal kapitaal, kunnen hen helpen om op deze terreinen succesvol te zijn. (Coleman, 1988).

Veel religieuze gemeenschappen brengen sociaal kapitaal op hun leden over in de vorm van normen (Muller & Ellison, 2001). Vanuit religieuze gemeenschappen worden jongeren gestimuleerd om doelen te stellen en zichzelf nuttig te maken in het leven. Op jonge leeftijd wordt al van kinderen met deze normen bezig te zijn. Zo worden jongeren gestimuleerd om zich positief te ontwikkelen en wordt deviant gedrag verboden (Glanville, 2008). Om deze normen te kunnen naleven is een serieuze levenshouding van de jongeren vereist. Deze serieuze levenshouding blijkt er voor te zorgen dat religieuze jongeren minder vaak risicogedrag vertonen dan niet religieuze jongeren, zoals het gebruik van alcohol of drugs (Regnerus, 2003, Jeynes, 1999). Een gemotiveerde houding op school wordt als onderdeel van deze serieuze levenshouding beschouwd (Muller & Ellison, 2001).

King (2004) stelt dat sociaal kapitaal niet alleen tijdens religieuze diensten wordt overgedragen, maar dat de religieuze gemeenschap als breder moet worden beschouwd. De onderliggende sociale processen binnen de kerkelijke gemeenschap leiden tot een beïnvloeding van het gedrag van jongeren. Door de sociale netwerken die binnen de religieuze gemeenschap ontstaan ontvangen de leden sociaal kapitaal over welke sociale normen nageleefd dienen te worden. Ook vanuit de vriendengroep en de familie van de jongeren kunnen religieuze normen worden overgedragen.

Doordat religieuze jongeren doorgaans ook religieuze ouders hebben, krijgen zij in hun opvoeding ook buiten de kerk om religieuze levenswaarden mee. Tevens hebben volgens Glanville et al (2008) religieuze jongeren vaker andere religieuze jongeren in hun vriendengroep dan niet religieuze jongeren. Dit leidt er toe (King, 2004) dat religieuze jongeren ook vanuit hun familie en vriendengroep sociaal kapitaal overgedragen in de vorm van normen die komen uit de religieuze gemeenschap.

Op basis van de sociaal kapitaal literatuur nemen wij aan dat jongeren die zichzelf als onderdeel van een religieuze gemeenschap beschouwen eerder geneigd zullen zijn om kerkelijke normen en waarden na te leven dan niet religieuze jongeren. Doordat zij deze kerkelijke normen en waarden naleven zullen zij meer belang hechten aan goede prestaties op school (Muller & Ellison, 2001). Deze normen zullen leiden tot een actievere houding bij het uitvoeren van schooltaken en hierdoor zullen zij een gemotiveerdere houding hebben ten aanzien van het maken van huiswerk dan hun niet-religieuze leeftijdsgenoten. Om deze reden zal als hypothese gesteld worden: **Jongeren die zichzelf als religieus beschouwen zullen een grotere huiswerkmotivatie hebben dan niet religieuze jongeren.**

Religieuze ouders en sociaal kapitaal

Als de ouders van een kind religieus zijn, zullen zij hun kind religieus sociaal kapitaal geven (Coleman, 1988). Zonder dat deze jongeren direct betrokken zijn bij een religieuze gemeenschap, kunnen zij in hun opvoeding hierdoor alsnog religieus sociaal kapitaal opdoen. Als ouders hun kinderen religieuze normen meegeven die uitgaan van een gemotiveerde houding op school, is het op basis van de sociaal kapitaal theorie (Coleman, 1988) aannemelijk om te verwachten dat niet religieuze jongeren met religieuze ouders een sterkere huiswerkmotivatie zullen hebben dan jongeren die niet religieus zijn en ook geen religieuze ouders hebben.

Tijdens de eerste levensjaren spelen de ouders een belangrijke rol in de vorming van een kind (Maccoby, 1992). Ouders hebben invloed op de sociale situaties waarin kinderen zich bevinden, hebben invloed op de personen met wie ze omgaan en kunnen bepalen om kinderen wel of geen toegang tot bepaalde zaken te verlenen. Ook beschikken ouders over een grote kennisvoorsprong ten opzichte van het kind waardoor het kind moet vertrouwen op de ouders in onfamiliare situaties.

Regnerus (2004) stelt dat ouders een belangrijke factor zijn in de door de kinderen te maken keuze om diensten in de kerk, moskee of tempel te bezoeken. Tevens stelt Regnerus dat ouders die in bovengemiddelde mate religieus zijn, hun kinderen op een dusdanige manier kunnen aanmoedigen dat ze zich volgens de normen van de religieuze groep gaan gedragen. Zo blijken religieuze ouders hun opvoeding vaak af te stemmen op religieuze waarden als roeping en taakbesef (Dijkstra & Van Laarhoven, 1990).

Ook Coleman (1988) richt zich op de invloed die ouders hebben op de opvoeding van hun kinderen. Coleman stelt dat ouders in staat zijn om sociaal kapitaal op hun kinderen over te dragen in de vorm van religieuze normen. Kinderen worden sterk beïnvloed door het sociaal kapitaal dat zij van hun ouders ontvangen. Als ouders hun kinderen dus veel religieus sociaal kapitaal geven ontvangen zij al religieus sociaal kapitaal in de vorm van normen zonder dat zij daarvoor betrokken hoeven te zijn de religieuze gemeenschap. Hierom is als hypothese gesteld: **Jongeren die zichzelf niet als religieus beschouwen maar wel religieuze ouders hebben zullen een grotere huiswerkmotivatie hebben dan niet religieuze jongeren die ook geen religieuze ouders hebben.**

Religieus bezoek

Op basis van de sociaal kapitaal theorie van Coleman (1988) zou het aannemelijk zijn om te verwachten dat religieuze jongeren die vaker een dienst bezoeken in een kerk, tempel of moskee, meer religieus sociaal kapitaal ontvangen dan religieuze jongeren die slechts zelden een dienst bezoeken. Als religieuze jongeren vaker diensten in een kerk, tempel of moskee bezoeken zullen zij een grotere kans hebben om contacten op te doen met andere religieuze leden van de gemeenschap dan religieuze jongeren die minder vaak diensten bezoeken. Deze contacten zullen leiden tot het overbrengen van sociaal kapitaal in de vorm van religieuze normen. Deze normen kunnen leiden tot een grotere huiswerkmotivatie bij religieuze jongeren die vaak diensten in de kerk, moskee of tempel bezoeken dan religieuze jongeren die minder frequent een dienst bezoeken.

Glanville et al (2008) stellen dat religieus sociaal kapitaal zowel inter als intra-generatieel wordt opgedaan. Hiermee wordt bedoeld dat zowel binnen als tussen generaties sociaal kapitaal wordt overgedragen op religieuze jongeren. Religieuze jongeren die vaak een dienst in de kerk, tempel of moskee bezoeken krijgen meer sociaal kapitaal aangereikt van oudere generaties dan religieuze jongeren die minder frequent een dienst bezoeken. Dit kan verklaard doordat zij meer verbonden raken met deze oudere generaties.

Zoals eerder vermeld spelen ook intra-generatiele verbanden een rol bij het opdoen van sociaal kapitaal door jongeren (Glanville et al, 2008). Als jongeren vaker de kerk bezoeken zullen zij een grotere kans hebben om een vriendengroep met andere religieuze jongeren te vormen. Deze vriendengroep leidt dan tot het onderling overbrengen van sociale waarden en daarmee tot meer sociaal kapitaal en een gemotiveerdere houding op school van deze jongeren (King,2004).

Hierom is als hypothese gesteld: **Religieuze jongeren die vaker deelnemen aan diensten in de kerk, tempel of moskee zullen een sterkere huiswerkmotivatie hebben dan religieuze jongeren die slechts zelden religieuze activiteiten bezoeken.**

Waarde van religie

Er bestaan verschillende dimensies in hoe personen hun religie beleven. Niet iedereen die zichzelf als religieus bestempelt of regelmatig de kerk bezoekt hoeft hiermee het geloof als een belangrijk onderdeel van het leven te beschouwen. Volgens de sociaal kapitaal theorie

krijgen mensen vanuit hun religieuze gemeenschap sociaal kapitaal aangereikt, wat kan bijdragen aan een grotere huiswerkmotivatie (Coleman, 1988). Coleman maakt hierin echter geen onderscheid in hoeverre mensen belang hechten aan hun religie.

Er blijkt een relatie te bestaan tussen de waarde die een persoon aan zijn religie hecht, en de waarden die iemand erop nahoudt (Youness et al, 1999). In de Verenigde Staten blijken sterk religieuze studenten uit etnische minderheidsgroepen betere studieprestaties te behalen dan religieuze studenten die minder waarde aan hun religie hechten (Jeynes, 1999).

Dat er verbanden bestaan tussen de waarde die een persoon aan zijn religie hecht en de effecten die zijn religie heeft op zijn studieprestaties kan verklaard worden door de sociale netwerken die hij in zijn omgeving opdoet. Volgens Verbrugge (1977) is de kans groter dat mensen vriendschappen sluiten met personen die op voor hen zelf belangrijke eigenschappen overeenkomen, dan dat zij vriendschappen sluiten met mensen die op voor hen belangrijke aspecten van zichzelf verschillen. Dit zou betekenen dat jongeren die veel waarde aan hun religie hechten, eerder een vriendengroep zullen vormen met andere religieuze jongeren die ook veel waarde aan hun religie hechten. Hierdoor kan binnen religieuze vriendengroepen religieus sociaal kapitaal worden overgedragen in de vorm van normen. Doordat deze jongeren meer religieus sociaal kapitaal in de vorm van normen ontvangen die stellen dat een gemotiveerde houding op school belangrijk is, zullen zij een grotere huiswerkmotivatie hebben dan religieuze jongeren die minder waarde aan hun religie hechten: **Als religieuze jongeren meer waarde hechten aan hun religie hechten, zullen zij gemotiveerder zijn om hun huiswerk te maken, dan religieuze jongeren die minder waarde aan hun religie hechten.**

Data en methoden

Data

De data die gebruikt is in dit onderzoek is afkomstig van het *Nationaal scholierenonderzoek* uit 1996. Middelbare scholen en mbo scholen in heel Nederland konden zichzelf aanmelden om deel te nemen aan het onderzoek. Uiteindelijk hebben in totaal 98 scholen zichzelf aangemeld. Al deze scholen hebben deelgenomen aan het onderzoek. Hierbij waren 32 scholen met meer dan 100 leerlingen. In de data bestaat een ondervertegenwoordiging van mbo-scholieren. Het totaal aantal leerlingen dat deelnam aan de enquête was 10352, waarvan 5247 jongens en 5064 meisjes.

De respondenten ontvingen een vragenboekje die zij dienden in te vullen in twee lesuren. Het merendeel van de scholen heeft de enquête onder leiding afgenomen. Een klein deel van de scholen heeft de enquêtes als huiswerk aan de scholieren meegegeven. In totaal werden 127 vragen voorgelegd aan de scholieren. Deze vragen gingen over verschillende aspecten uit het leven van de respondent.

Een klein gedeelte van de scholieren heeft geweigerd de enquête in te vullen, omdat zij enkele vragen te persoonlijk vonden. 86,2 procent van de vooraf aangemelde scholieren heeft de enquête ingevuld. Uit de reacties bleek dat de moeilijkheidsgraad van de vragen voor veel leerlingen aan de hoge kant was. Voornamelijk brugklassers en ivbo-scholieren hadden veel uitleg nodig. In de meeste gevallen hebben de scholen de vragen daarom eerst klassikaal besproken voordat er met de enquête werd begonnen.

Nadat de deelnemende scholen de ingevulde enquêtes terug hadden gestuurd is gecontroleerd of alle boekjes daadwerkelijk voor meer dan de helft waren ingevuld, en of de vragen serieus waren beantwoord. Als de enquêtes niet aan deze voorwaarden voldeden is gekozen om ze niet te gebruiken in de dataset. Uit de overblijvende enquêtes is een dataset samengesteld die in deze studie gebruikt zal worden.

Variabelen

Afhankelijke variabele

In de enquête Nationaal scholieren onderzoek 1996 zijn 5 stellingen voorgelegd die verband houden met de huiswerkmotivatie van de respondenten. Deze stellingen waren ‘‘Ik kan goed mijn aandacht bij het huiswerk houden’’, ‘‘Ik doe zo weinig mogelijk aan mijn huiswerk’’, ‘‘Ik span me in voor mijn huiswerk’’, ‘‘Ik begin op het laatste nippertje aan mijn huiswerk’’ en ‘‘Ik begin uit mezelf aan mijn huiswerk’’. Aan de respondenten is gevraagd zichzelf op deze vragen in te delen op een vijfpuntsschaal variërend van past helemaal niet bij mij tot past helemaal bij mij. Om de mate van huiswerkmotivatie te kunnen meten, zijn de waardes van de respondenten op de stellingen ‘‘Ik doe zo weinig mogelijk aan mijn huiswerk’’ en ‘‘Ik begin op het laatste nippertje aan mijn huiswerk’’ omgedraaid. Hierdoor verwijzen hogere waardes op de stellingen over huiswerk naar een grotere huiswerkmotivatie.

Om de huiswerkmotivatie van jongeren goed te kunnen meten is een variabele gemaakt die de gemiddelde score op de stellingen over huiswerk van de jongeren meet. Hierdoor ontstaat één variabele die *huiswerkmotivatie* is genoemd. Deze variabele meet

hoeveel motivatie jongeren hebben om aan hun huiswerkverplichtingen te voldoen. Om te onderzoeken in hoeverre deze nieuwe variabele een betrouwbaar beeld geeft over of de respondenten gemotiveerd zijn om huiswerk te maken is Cronbach's Alpha berekend. Een hoge Cronbach's Alpha geeft aan dat er veel correlatie tussen de verschillende variabelen bestaat, en dat de nieuwe variabele *huiswerkmotivatie* als betrouwbare schaal kan dienen om de motivatie van jongeren om huiswerk te meten. De variabele *huiswerkmotivatie* heeft een alpha van 0.751 wat als voldoende kan worden beschouwd om als betrouwbare schaal te dienen om de huiswerkmotivatie van jongeren te kunnen meten (Bland & Altman, 1997)

Onafhankelijke variabelen

De religieuze overtuiging van de scholieren (hypothese 1) is gemeten aan de hand van de vraag 'Welke geloofsovertuiging heb je?'. Voor de antwoordcategorieën op deze vraag zijn dummyvariabelen gemaakt. Hierdoor zijn de variabelen *Katholiek*, *Hervormd*, *Gereformeerd*, *Ander geloof*, en *Geen geloof* (0= geen onderdeel van de betreffende religieuze groepering, 1= wel onderdeel van de religieuze groepering) aangemaakt. Aangezien er slechts enkele moslims en hindoes in de data aanwezig waren is ervoor gekozen deze religieuzen als onderdeel van de categorie *Ander geloof* te beschouwen.

Om de tweede hypothese te kunnen meten is gekeken naar de religie van de respondent en de religie van de moeder. Er is gekozen om enkel naar de geloofsovertuiging van de moeder te kijken en niet naar die van de vader, omdat het zeer gecompliceerd is om de geloofsovertuiging van beide ouders in de analyse goed mee te nemen. De correlatie tussen het geloof van de vader en dat van de moeder is erg groot ($r=.82$) waardoor het geloof van de moeder grotendeels dat van de vader representeert. De variabele *religie respondent* meet of de respondent wel of niet religieus is (0=niet, 1=wel). De variabele *religie moeder* geeft weer of de moeder van de respondent religieus is (0=niet, 1=wel). Vervolgens zijn dummyvariabelen aangemaakt die zowel naar het geloof van de respondent als dat van de moeder kijken. Dit zijn de dummy variabelen: *Beide of alleen kind gelovig*, *Beide niet gelovig*, *Alleen moeder gelovig*. In de analyse zal onderzocht worden of er verschillen bestaan tussen de dummyvariabele *Alleen moeder gelovig* en de referentiecategorie *Beide niet gelovig* in de relatie die zij hebben tot de afhankelijke variabele *huiswerkmotivatie*. Op deze wijze kan onderzocht worden of jongeren die zelf niet religieus zijn maar wel een religieuze moeder hebben, een grotere huiswerkmotivatie hebben dan niet religieuze jongeren waarvan de moeder ook niet religieus is.

De derde onafhankelijke variabele is *religieus bezoek*. Deze variabele meet hoe vaak de respondenten diensten in de kerk, moskee of tempel bezoeken. De respondenten is de vraag ‘‘Hoe vaak bezoek je kerkdiensten of diensten in een moskee of tempel?’’ gesteld. De respondenten dienden zich hierbij in te schalen op een vijfpuntsschaal variërend van nooit tot elke week.

Om de waarde die de respondenten aan hun religie hechten te meten is gekeken naar de vraag ‘‘Wat betekent het geloof in jouw leven?’’. De hieruit voortkomende variabele *waarde aan de religie* meet op een vierpuntsschaal in hoeverre de respondenten belang hechten aan hun religie. Waarbij 1 voor veel waarde staat en 4 voor niets. Om de leesbaarheid te bevorderen is gekozen om de waarden van de respondenten om te draaien zodat een hogere waarde betekent dat een respondent meer waarde aan zijn religie hecht.

Controle variabelen

In dit onderzoek wordt gecontroleerd voor factoren waarvan verondersteld kan worden dat ze van invloed kunnen zijn op de relatie tussen religie en de huiswerkmotivatie van jongeren. Het *schooltype* van de respondent is in dit onderzoek een controlevariabele. In het onderzoek is aan de scholieren gevraagd op welk schooltype zij les krijgen. Uit de antwoorden van jongeren zijn de dummyvariabelen *ivbo* (Referentiecategorie), *mbo*, *mavo*, *havo*, *vwo* en *Brugperiode* gemaakt. Het is van belang om te controleren voor het *schooltype* van de respondent omdat er een relatie kan bestaan tussen het *schooltype* van de respondent en of hij wel of niet religieus is, maar ook tussen zijn of haar *schooltype* en *huiswerkmotivatie*.

Tevens wordt gecontroleerd voor de *hoogst voltooide opleiding* van de vader van de scholier. Deze variabele is als volgt gecodeerd: (1). Primair, hieronder wordt het lager onderwijs/basis onderwijs plus de LBO (LTS en de huishoudschool) gerekend. (2). Laag secundair, hieronder wordt in dit onderzoek Mavo/Mulo gerekend. (3). Hoog secundair, hieronder vallen de HAVO/MMS, het MBO, en het VWO/gymnasium/HBS. (4) Laag tertiair, wat bestaat uit het HBO en (5) hoog tertiair wat staat voor een afgeronde universitaire opleiding (Kraaykamp & Van Gils, 2004). Het opleidingsniveau is in dit onderzoek van belang omdat er een relatie kan bestaan tussen opleidingsniveau en religie, maar ook tussen het opleidingsniveau van de ouders en huiswerkmotivatie.

Eveneens wordt er gecontroleerd voor de variabele *gezinsoort*. Aan de scholieren is gevraagd in wat voor soort gezin zij wonen. Volgens de sociaal kapitaal theorie (Coleman, 1988) krijgen jongeren die in een tweeouder gezin groeien meer aandacht van hun ouders, en

daarmee meer sociaal kapitaal overgedragen. Tevens is de huwelijksstabiliteit van religieuze koppels groter dan die van niet religieuze koppels (Heaton & Vaughn, 1997). De antwoordcategorieën zijn als volgt: tweeouder gezin, ((stief)vader, (stief)moeder en kind(eren)), eenoudergezin met moeder, eenoudergezin met vader, pleeggezin of inwonend bij anderen, tehuis, zelfstandig (alleen), zelfstandig (met partner). Deze variabele is gehercodeerd tot de dummy variabele *Tweeouder* met twee waarden: geen tweeoudergezin (1) en wel tweeoudergezin (0). Hiervoor is gekozen de andere type gezinssoorten te weinig voorkwamen in de data om betrouwbare conclusies te kunnen trekken. Het is relevant om voor de gezinssamenstelling van scholieren te controleren omdat er op basis van de sociaal kapitaal theorie (Coleman, 1988) zowel een relatie kan worden verwacht tussen de gezinssamenstelling en de religie van jongeren als de gezinssamenstelling en huiswerkmotivatie.

Tot welke etnische *groep* de scholieren zichzelf rekenen is de volgende variabele waarvoor gecontroleerd wordt. De antwoordmogelijkheden zijn: Nederlanders, Surinamers, Antillianen of Arubanen, Turken, Marokkanen, Molukkers en anders. Deze variabele is gehercodeerd tot één dummy variabele met twee waarden: Nederlanders, en niet-Nederlanders. Ook hier is de reden van dichitomisering dat de andere groepen te weinig voor komen in de data om betrouwbare conclusies te kunnen trekken. Het is relevant om voor deze variabele te controleren omdat grote groepen allochtonen ook religieus kunnen zijn, terwijl in dat geval het verband tussen religie en huiswerkmotivatie verklaard kan worden door de migrantenstatus van de respondent.

Verder wordt er nog gecontroleerd voor de variabelen *man* (0= vrouw 1=man) en *leeftijd*. Zowel het geslacht als de leeftijd van de scholier zouden van invloed kunnen zijn op de huiswerkmotivatie en de religieuze betrokkenheid van jongeren.

	N	Mean	SD	Min	Max
<i>Onafhankelijke variabele</i>					
Huiswerkmotivatie	4697	3.14	0.58	1.80	4.20
<i>Afhankelijke variabelen</i>					
Religie respondent	4697	0.59	0.49	0.00	1.00
Katholiek	4697	0.31	0.46	0.00	1.00
Hervormd	4697	0.10	0.30	0.00	1.00
Gereformeerd	4697	0.10	0.30	0.00	1.00
Andere religie	4697	0.08	0.26	0.00	1.00
Geen religie (referentie)	4697	0.41	0.49	0.00	0.00
Religieus bezoek	4697			0.00	
Waarde aan de religie	4697	2.01	1.03	1.00	4.00
Religie moeder	4697	0,71	0.45	0.00	1.00
Beide niet gelovig (referentie)	4697	0.28	0.45	0.00	1.00
Beide gelovig	4697	0.59	0.49	0.00	1.00
Alleen moeder gelovig	4697	0.14	0.34	0.00	1.00
<i>Controle variabelen</i>					
Man	4697	0.50	0.50	0.00	1.00
Nederlander	4697	0.95	0.22	0.00	1.00
Tweeouder	4697	0.95	0.23	0.00	1.00
Ivbo (referentie)	4697	0.13	0.33	0.00	1.00
Mbo	4697	0.09	0.28	0.00	1.00
Mavo	4697	0.22	0.42	0.00	1.00
Havo	4697	0.22	0.42	0.00	1.00
Vwo	4697	0.26	0.44	0.00	1.00
Brugjaar	4697	0.08	0.27	0.00	1.00
Hoogst voltooide opleiding vader	4697	2.47	1.14	1.00	4.00
Leeftijd	4697	15.30	1.58	11	23

Tabel 1

Werkwijze

In dit onderzoek wordt getest of de religie van scholieren effect heeft op hun huiswerkmotivatie. De gegevens worden verwerkt met het statistiek programma SPSS 20. Eerst is een selectie gemaakt waarbij enkel de respondenten zijn behouden die op alle in deze studie gebruikte variabelen een geldige waarde hebben ingevuld. Hierdoor zijn 4617 respondenten overgebleven, dit is 44,6 procent van het totaal aantal respondenten uit de dataset.

Om de hypothesen te kunnen testen is gebruik gemaakt van vier multipele lineaire regressie analyses. In de regressie analyses worden de effecten van de onafhankelijke variabelen gemeten op de afhankelijke variabele *huiswerkmotivatie*. In de eerste regressie analyse wordt getest of jongeren die zichzelf als religieus beschouwen een grotere huiswerkmotivatie hebben dan jongeren die zichzelf als niet religieus beschouwen (hypothese 1). In dit model is gekeken naar de relatie tussen de specifieke religie die de respondenten aanhangen en hun huiswerkmotivatie. Hierdoor kan duidelijk worden of er voor iedere religie die in de dataset is opgenomen een relatie bestaat tussen de religie van de respondent en zijn huiswerkmotivatie.

De tweede regressie analyse test of jongeren die zelf niet religieus zijn, maar wel religieuze ouders hebben een grotere huiswerkmotivatie hebben dan jongeren die niet religieus zijn en zelf ook geen religieuze ouders hebben (hypothese 2). De dummyvariabele *alleen moeder gelovig* wordt vergeleken met de dummyvariabele *Beide niet gelovig* die als referentiecategorie dient. Hierdoor kan getest worden of er een verschil bestaat tussen jongeren die zelf niet religieus zijn maar wel een gelovige moeder hebben, en jongeren die niet religieus zijn en ook geen gelovige moeder hebben.

In de laatste twee regressie analyses zijn alleen religieuze jongeren opgenomen. Er is voor deze optie gekozen zodat getest kan worden of de huiswerkmotivatie van religieuze jongeren groter wordt naarmate zij vaker diensten in de kerk, moskee of tempel bezoeken (hypothese 3), en of hun huiswerkmotivatie groter wordt naarmate zij meer waarde aan hun religie hechten (hypothese 4). In deze modellen is wordt geen onderscheid meer gemaakt tussen de specifieke religies van de jongeren. Omdat deze modellen enkel de effecten voor religieuze respondenten meten, dient de specifieke religie van de jongeren enkel nog als controle of sommige religies vaker diensten bezoeken, of meer waarde aan hun religie

hechten. Om deze reden is besloten de specifieke religie van de respondenten in deze analyses buiten beschouwing te laten.

Aan alle regressie analyses zijn de controlevariabelen *Man*, *leeftijd*, *Nederlander*, *tweeouder*, *hoogst voltooide opleiding vader* en de dummy's met betrekking tot het *schooltype* van de respondent toegevoegd. Deze dummyvariabelen moeten schijneffecten van de onafhankelijke variabelen op de afhankelijke variabele *huiswerk* uitsluiten.

Resultaten

Variabelen

	B	SD
(Constant)	2,999	,056
Katholiek	,115***	,020
Hervormd	,137***	,030
Gereformeerd	,107***	,030
Ander geloof	,080**	,035
Man	-,112***	,017
Nederlander	-,037	,039
Tweeouder	,117***	,033
Mbo	-,123***	,038
Mavo	,009	,029
Havo	,026	,030
Vwo	,068**	,030
Brugjaar	,194***	,038
Hoogst voltooide opleiding vader	,009	,007

* = $p < 0.1$; ** = $p < 0.05$; *** = $p < 0.01$

Tabel 2

Uit de analyses in tabel 2 blijkt dat er een significant positief verband bestaat tussen de individuele religie en alle in de data opgenomen religieuze groeperingen. Jongeren die zichzelf als religieus beschouwen hebben een significant grotere huiswerkmotivatie dan jongeren die zichzelf als niet religieus beschouwen. Hiermee kan de eerste hypothese: ‘‘Jongeren met een religieuze achtergrond zullen een grotere huiswerkmotivatie hebben dan niet religieuze jongeren’’ worden bevestigd. Het grootste effect van religie op huiswerkmotivatie vindt plaats bij jongeren die zichzelf als hervormd beschouwen (B: .137 $p < 0.01$). Dit betekent dat hervormde jongeren gemiddeld .137 hoger scoren op de afhankelijke variabele *huiswerkmotivatie* dan niet religieuze jongeren.

Tevens blijken de controlevariabelen *Man*, *tweeouder*, *mbo*, *vwo* en *brugjaar* een relatie te hebben met de afhankelijke variabele *huiswerkmotivatie*. Jongens hebben een

significant lagere huiswerkmotivatie dan meisjes ($B: -.112$ $p < 0.01$). Jongeren uit tweeouder gezinnen blijken een grotere huiswerkmotivatie te hebben dan jongeren die niet uit een tweeouder gezin komen ($B: .117$ $p < 0.01$). Tevens blijken jongeren op het vwo en jongeren in een brugjaar een significant grotere huiswerkmotivatie te hebben dan jongeren die op het ivbo les krijgen. Jongeren op het mbo scoren significant lager op huiswerkmotivatie dan jongeren op het ivbo.

	B	SD
(Constant)	3,004	,055
Beide gelovig	,091***	,020
Alleen moeder gelovig	-,068**	,027
Man	-,112***	,017
nederlander	-,022	,037
tweeouder	,119***	,033
Mbo	-,120***	,037
Mavo	,011	,029
Havo	,028	,030
Vwo	,071**	,030
Brugjaar	,197***	,038
Hoogst voltooide opleiding vader	,009	,007

* = $p < 0.1$; ** = $p < 0.05$; *** = $p < 0.01$

Tabel 3

Tabel 3 laat zien dat jongeren die zelf niet religieus zijn, maar wel een religieuze moeder hebben een significant lagere huiswerkmotivatie hebben dan niet religieuze jongeren die ook geen gelovige ouders hebben ($B: -.068$ $p < 0.05$). Niet religieuze jongeren die wel religieuze ouders hebben scoren dus gemiddeld .068 lager op de variabele *huiswerkmotivatie* dan niet religieuze jongeren die ook geen religieuze ouders hebben. Hiermee kan de tweede hypothese: ‘‘Jongeren die zichzelf niet als religieus beschouwen maar wel religieuze ouders hebben zullen een grotere huiswerkmotivatie hebben dan niet religieuze jongeren die ook geen religieuze ouders hebben.’’ niet worden bevestigd.

	B	SD
(Constant)	3,101	,068
Religieus bezoek	,033***	,008
MAN	-,102***	,022
Nederlander	-,060	,041
Tweeouder	,065	,049
MBO	-,175***	,046
MAVO	,000	,036
HAVO	,029	,037
VWO	,065*	,038
BRUGJAAR	,182***	,049
Hoogst voltooide opleiding vader	,006	,009

* = $p < 0.1$; ** = $p < 0.05$; *** = $p < 0.01$

Tabel 4

Uit tabel 4 valt op te maken dat er voor religieuze jongeren een positief verband bestaat tussen het bezoek van diensten in een kerk, tempel of moskee en de motivatie van jongeren om huiswerk te maken (B: .033 $p < 0.01$). Per stap op de vijf puntsschaal scoren religieuze jongeren gemiddeld .033 hoger op de variabele *huiswerkmotivatie*. Naarmate religieuze jongeren vaker een dienst in een kerk, moskee of tempel bezoeken zullen zij een grotere huiswerkmotivatie hebben dan jongeren die minder vaak een dienst bezoeken. Hiermee kan de derde hypothese: ‘Religieuze jongeren die vaker deelnemen aan diensten in de kerk, tempel of moskee zullen een sterkere huiswerkmotivatie hebben dan religieuze jongeren die slechts zelden religieuze activiteiten bezoeken.’ worden bevestigd.

	B	SD
(Constant)	2,953	,074
Waarde aan de religie	,070***	,011
MAN	-,098****	,022
Nederlander	,004	,042
Tweeouder	,065	,048
MBO	-,182***	,045
MAVO	,004	,036
HAVO	,040	,037
VWO	,072*	,038
BRUGJAAR	,188***	,049
Hoogst voltooide opleiding vader	,006	,009

* = $p < 0.1$; ** = $p < 0.05$; *** = $p < 0.01$

Tabel 5

Uit tabel 5 blijkt dat als religieuze jongeren meer waarde aan hun religie hechten zij een significant grotere huiswerkmotivatie hebben dan religieuze jongeren die minder waarde aan hun religie hechten ($p: .070$ $p < 0.01$). Er bestaat dus een positief effect tussen de waarde die religieuze jongeren aan hun religie hechten en de huiswerkmotivatie die zij hebben. Per stap op de vierpuntsschaal scoren religieuze jongeren gemiddeld $.070$ hoger op de variabele *huiswerkmotivatie*. Naarmate jongeren meer waarde aan hun religie hechten zal hun huiswerkmotivatie groter worden. Hierdoor kan de hypothese: ‘‘kinderen van religieuze ouders zullen meer motivatie hebben om hun huiswerk te maken dan kinderen van niet religieuze ouders’’ worden bevestigd.

Conclusie en Discussie

Uit voorgaand onderzoek van socioloog Jaap Dronkers is gebleken dat in Noord-Brabant de beste scholen van Nederland staan (Dronkers, 2012). Waar eerdere verklaringen voor dit verschijnsel zich voornamelijk focusten op de kenmerken van het overkoepelende katholieke schoolsysteem (Vermeulen, 2012), richt deze studie zich op de invloed van de individuele religie van jongeren op hun motivatie om huiswerk te maken.

De sociaal kapitaal theorie van Coleman stelt dat mensen gedurende hun leven sociaal kapitaal opdoen (Coleman, 1988). Dit sociaal kapitaal kan worden gezien als kapitaal dat een individu vanuit zijn sociale omgeving overgedragen krijgt. Vanuit een religieuze gemeenschap kunnen personen sociaal kapitaal overgedragen krijgen in de vorm van normen. Veel religieuze groepen verwachten van hun leden dat zij zich richten op zaken die de religieuze groep belangrijk acht, zoals dat de jongeren zich nuttig maken in het leven, en hoe zij dit het beste kunnen verwezenlijken. Hierbij past een serieuze houding in het leven, en een gemotiveerde houding op school (Muller & Ellison, 2001).

Hiermee is het op basis van de sociaal kapitaal theorie te verwachten dat als jongeren vanuit een religieuze gemeenschap normen opgedragen zullen krijgen die stellen dat het uitvoeren van schooltaken belangrijk is, zij gemotiveerder zullen zijn om hun huiswerk te maken. Ook als een persoon zelf niet religieus is maar wel religieuze ouders heeft, valt te verwachten dat hij door het religieuze sociaal kapitaal dat hij van zijn ouders heeft ontvangen, alsnog een grotere huiswerkmotivatie heeft, dan niet religieuze jongeren zonder religieuze ouders. Tevens kan de mate waarin een persoon geïntegreerd is in de religieuze gemeenschap een rol spelen in hoeveel sociaal kapitaal hij of zij ontvangt (Glanville, 2008, King, 2004). Daarom is onderzocht of religieuze jongeren die vaker deelnemen aan religieuze activiteiten

of meer waarde hechten aan de religie die zij aanhangen een grotere huiswerkmotivatie hebben dan religieuze jongeren die minder vaak diensten bezoeken of minder waarde aan hun religie hechten. Zodoende is de volgende hoofdvraag opgesteld: **In hoeverre leidt de religie van jongeren tot een grotere huiswerkmotivatie?**

Uit de analyses is gebleken dat er zoals verwacht een positief effect bestaat van religie op de motivatie om huiswerk te maken. Jongeren die zichzelf als religieus beschouwen blijken gemotiveerder te zijn om hun huiswerktaken uit te voeren dan jongeren die zichzelf niet als religieus beschouwen. Dit effect blijkt te bestaan voor alle religieuze groepen die in deze studie zijn opgenomen. De hypothese dat religieuze jongeren meer motivatie hebben om hun huiswerk te maken kan dus worden bevestigd.

Jongeren die religieuze ouders hebben maar zelf niet religieus zijn blijken een lagere huiswerkmotivatie te hebben dan niet religieuze jongeren zonder religieuze ouders. Dit is een tegengesteld effect van wat op basis van de sociaal kapitaal theorie (Coleman, 1988) werd verwacht. Dit zou mogelijk kunnen worden verklaard doordat jongeren zich gaan afzetten tegen de religieuze normen die zij van hun ouders krijgen opgedragen (Darnell & Sherkat, 1999).

De hypothese dat religieuze jongeren die vaker een dienst bezoeken in de kerk, moskee of tempel een gemotiveerdere huiswerkmotivatie hebben dan religieuze jongeren die minder vaak diensten bezoeken kan worden bevestigd. Naarmate religieuze jongeren vaker diensten in de kerk, moskee of tempel bezoeken, blijkt dit een positief effect te hebben op hun huiswerkmotivatie.

Ook de hypothese dat de waarde die jongeren aan hun religie hechten invloed heeft op hun huiswerkmotivatie kan worden bevestigd. De religie van de respondent en de waarde die hij aan zijn geloof hecht blijken elkaar te beïnvloeden. Religieuze jongeren hebben een grotere huiswerkmotivatie naarmate zij meer waarde aan hun religie hechten.

Als antwoord op de hoofdvraag kan gesteld worden dat religieuze jongeren over meer motivatie beschikken om hun huiswerk te maken dan niet-religieuze jongeren. Deze bevindingen komen overeen met de verwachtingen uit de sociaal kapitaal theorie van Coleman (1988). Als echter enkel de moeder van iemand religieus is, en de persoon zelf niet leidt dit niet tot een grotere huiswerkmotivatie dan bij personen die zelf niet religieus zijn en ook geen religieuze ouders hebben. Religieuze jongeren die vaker diensten in de kerk, moskee of tempel bezoeken hebben een grotere huiswerkmotivatie dan religieuze jongeren die minder vaak de kerk bezoeken. Dit geldt ook voor de waarde die religieuze jongeren aan hun religie hechten. Als religieuze jongeren meer waarde aan hun religie hechten zullen zij een grotere

huiswerk motivatie hebben dan religieuze jongeren die minder waarde aan hun religie hechten.

Deze studie is een toevoeging op de al bestaande sociaal kapitaal literatuur in relatie tot religie en onderwijs. Nadat er voornamelijk in de Verenigde Staten al veel onderzoek is gedaan naar de relatie tussen individuele religie en schoolprestaties, is er in deze studie ook een relatie gevonden tussen de individuele religie van jongeren in Nederland en hun huiswerkmotivatie. Tevens heeft deze studie duidelijkere inzichten kunnen geven over de invloed van religieuze ouders op de huiswerkmotivatie van niet religieuze kinderen.

Bij het interpreteren van de conclusies van dit onderzoek dient enige voorzichtigheid in acht te worden genomen. Ondanks dat de dataset Scholierenonderzoek 1996 een grote populatie bevat (n=4697) is er geen sprake van een representatieve afspiegeling van de Nederlandse schoolpopulatie. Er bestaat een sterke oververtegenwoordiging van havo en vwo scholieren in de dataset in vergelijking tot scholieren die op het mbo en vmbo les krijgen en vmbo les krijgen (SCP, 1996). Het is mogelijk dat de relatie tussen religie en huiswerkmotivatie voornamelijk plaats vindt op de hogere schoolniveaus. Dit kan een vertekend beeld geven van het verband tussen religie en huiswerkmotivatie. Een tweede mogelijke beperking kan zijn dat de respondent alleen naar zijn eigen huiswerkmotivatie is gevraagd. Het is mogelijk dat religieuze respondenten vaker sociaal wenselijk antwoorden om te laten blijken dat zij een gemotiveerde houding ten opzichte van huiswerk hebben omdat dit overeenkomt met religieuze normen (Muller & Ellison, 2001). In dit geval behalen zij enkel in de data een hogere score op de variabele huiswerk, terwijl zij in werkelijkheid niet over een sterkere motivatie om huiswerk te maken beschikken.

Voor vervolgonderzoek zou het interessant zijn om te onderzoeken in hoeverre groeperingen zonder religieuze inslag zoals vrijetijdsverenigingen kunnen bijdragen aan de huiswerkmotivatie van jongeren. In dit onderzoek is gebleken dat het sociaal kapitaal vanuit religieuze groeperingen de huiswerkmotivatie van jongeren kan vergroten. Op basis van de sociaal kapitaal theorie kan gesteld worden dat sociaal kapitaal ook door niet-religieuzen kan worden overgebracht (Coleman,1988). De meeste van deze vereniging zonder religieuze inslag zullen er echter andere normen op nahouden dan religieuze groeperingen. De vraag hierbij is in hoeverre niet religieus sociaal kapitaal kan bijdragen aan een grotere huiswerkmotivatie.

Literatuurlijst:

Bland, J.M. & Altman, D.G. (1997) Statistics notes: Cronbach's alpha. *BMJ*, 1997;572.

Brown, D. R., & Gary, L.E. (1991). Religious Socialisation and Educational Attainment among African Americans: An Empirical Assessment. *Journal of Negro Education*, 60, 411-426.

Bryk, A.S., Lee, V.E., Holland, P.B. (1993). Catholic Schools and the Common Good. *Cambridge, MA*: Harvard University Press.

Coleman, J.S. (1988). Social Capital in the Creation of Human Capital. *American Journal of Sociology*, 94, Supplement: Organizations and Institutions: Sociological and Economic Approaches to the Analysis of Social Structure, 95-120.

Coleman, J.S., Hoffer, T., Kilgore, S.(1988). High School Achievement: Public, Catholic and Private Schools Compared. Public and Private High Schools: *The Impact of Communities*. *American Journal of Sociology*, 94 689-693.

Dijkstra, A.B. & van Laarhoven, P. (1990). Een religieuze factor in opvoedingsstijlen? *Sociologische Gids*, 5, 320-332.

Dijkstra, A.B. & Veenstra, R. (2000). Functionele gemeenschappen, godsdienstigheid en prestaties in het voortgezet onderwijs. *Mens en Maatschappij*, 2, 129-150

Dronkers, J. (2012) Scholen Noord-Brabant scoren het best. *De volkskrant*, 8 december 2012, 4.

Glanville, J.L., Sikkink, D., Hernández., E.L., (2008). Religious Involvement And Educational Outcomes: The Role of Social Capital and Extracurricular Participation. *University of Iowa., University of Notre Dame*.

Heaton, T.B., Vaughn, R.A.C.(1997). Religious Influence on Marital Stability. *Journal for the Scientific Study of Religion*, 36: 3 , 382-392

Jeynes, W.H. (1999). The Effects of Religious Commitment on the Academic Achievement of Black and Hispanic Children. *Urban Education*, 34, 458-479.

King, P.E., Furrow, J.L. (2004). Religion as a Resource for Positive Youth Development: Religion, Social Capital, and Moral Outcomes. *American Psychological Association*, 40, 703-713.

Koubek, R. J. (1984). Correlation between religious commitment and students' achievement. *Psychological Report*, 54, 262

Kraaykamp, G. & Van Gils, W. (2004). Full-time werkende paren in Nederland. Ontwikkeling en samenstelling 1977-2002. *Radboud Universiteit Nijmegen*

Maccoby, E.E. (1992). The Role of Parents in the Socialization of Children: an Historical Overview. *Developmental Psychology*, 28:6, 1006-1017.

Muller, C., & Ellison, C. G. (2001). Religious involvement, social capital, and adolescents' academic progress: Evidence from the National Education Longitudinal Study of 1988. *Sociological Focus*, 34, 155-183.

Regnerus, M.D. (2000). Shaping Schooling Success: A Multi-Level Study of Religious Socialization and Educational Outcomes in Urban Public Schools. *Journal for the Scientific Study of Religion*, 39, 363-370.

Regnerus, M. D. (2003). Religion and positive adolescent outcomes: A review of research and theory. *Review of Religious Research*, 394-413.

Regnerus, M.D., Smith, C. & Smith, B. (2004). Social Context in the Development of Adolescent Religiosity. *Applied Developmental Science*, 8:1, 27-38.

SCP(1996). Nationaal Scholierenonderzoek, een monitor op de toekomst. *SCP*: Den Haag.

Darnell, D., Sherkat, Darnell, A. (1999). The Effect of Parents' Fundamentalism on Children's Educational Attainment :Examining Differences by Gender and Children's Fundamentalism. *Journal for the Scientific Study of Religion* 38 ,23-35.

Verbrugge, L.M. (1977). The Structure of Adult Friendship Choices. *Social Forces*, 56:2, *Special Issue*, 576-597.

Volkskrant, (2012), *Scholen Noord-Brabant scoren het best*. Geraadpleegd op 14-3-2013 van <http://www.volkskrant.nl/vk/nl/5288/Onderwijs/article/detail/3359997/2012/12/08/Scholen-Noord-Brabant-scoren-het-best.dhtml>

Youniss,. J., McLellan,. J.A., Yates, M., (1999). Religion, Community service, and identity in American youth. *Journal of Adolescence*, 22: 243-253.